

Uusi alku 49

Mark 12:35-40

Savonlinnan Tuomiokirkko, 14.12.2011

Jeesus opettaa temppelissä

Edellä olemme käsitelleet sitä, kuinka Jeesus oli voittanut väittelyissä kaikki ryhmittymät, jotka olivat tulleet Jerusalemin temppeliin tarkoituksenaan sen osoittaminen, että hän oli harhaoppinen. Ensin näin oli käynyt temppelin papeille ja kirjanoppineille, sitten fariseuksille ja lopulta myös saddukeusten ylimyspuolueen miehille. Sitten eräs kirjanoppinut oli kysynyt Jeesukselta, mikä li lain suurin käsky.

Tähän Jeesus vastasi niin hyvin ja niin suurella auktoriteetilla, että kukaan ei uskaltanut enää käydä hänen kanssaan väittelemään.

Kuka Messias on?

Nyt Jeesus kävi lopulta itse opettamaan.

Temppelissä opettaessaan Jeesus puolestaan kysyi: "Kuinka lainopettajat voivat sanoa, että Messias on Daavidin poika? (Mark 12:35)

Opetuksen aihe on siis Messias. Kuka hän on? Lainopettajien mielestä Messias on Daavidin poika, Daavidin jälkeläinen.

Ehkä Jeesukseen kohdistetut Messias-odotukset kulminoituivat siihen, että hän oli lähtöisin Nasaretissa asuvasta perheestä, joka oli suoraan alenevassa polvessa Daavidin sukua. Joosefin sukupuu osoitti tämän. Siksi hän oli lähtenyt verolle pantavaksi Betlehemiin, vanhaan Daavidin sukukaupunkiin.

Joosefin oma kotikaupunki oli Nasaret. Jo sen nimi kertoo siitä, että asukkailla oli messiaanisia odotuksia. He olivat pakkosiirtolaisuudesta palanneita Daavidin jälkeläisiä. Siksi he olivat antaneet uudisasutukselleen enteellisen nimen, Nasaret. Nasaret-nimi tulee sanasta *neser* eli vesa. Se taas on vanhatestamentillinen enne: Daavidin suvun juuresta versoo vielä vesa, Messias. Hän tulisi panemaan asiat kohdalleen.

Mutta Iisain kannosta puhkeaa virpi, ja vesa (*neser*) versoo hänen juuristansa. Ja hänen päällensä lepää Herran Henki, viisauden ja ymmärryksen henki, neuvon ja voiman henki, tiedon ja Herran pelon henki. (Jes 11:1-2)

Ehkä jotkut Jeesuksen kannattajista panivat toivonsa siihen, että Jeesus oli tuo vesa, Daavidin jälkeläinen.

Mutta Jeesus ei suostunut sellaisiin odotuksiin. Hän ei ollut sellainen Messias, jota monet odottivat. Ei sellainen kuin Daavid. Ei sotapäällikkö. Vaan hän oli Ihmisen Poika, joka joutuisi kärsimään paljon Israelin johtajien käsissä, kuolemaan ja nousemaan kuolleista.

Ja lisäksi Jeesus tiesi, että ei hän edes ollut lihallisesti Daavidin poika. Joosefhan oli vain hänen isänsä adoption kautta.

Daavid itse on Pyhän Hengen innoittamana sanonut:

Herra sanoi minun herralleni: Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät jalkojesi alle. Daavid itse sanoo Messiaasta herraksi. Kuinka Messias silloin voi olla Daavidin poika?" (Mark 12:36-37)

Tämän kohdan ajatus on seuraava: Daavid oli puhunut psalmin Pyhän Hengen innoittamana. Hän kertoo kuulleen Hengessä, kuinka Jumala oli puhunut Messiaalle, Daavidin herralle, näin: "Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät jalkojesi alle." Mutta jos Daavid sanoi Messiaasta herrakseen, ei Messias voi olla hänen poikansa. Ei kukaan sano poikaansa herrakseen.

Niinpä Messias on jotain muuta kuin Daavidin poika tai jälkeläinen. Hän ei ole Daavidia jäljittelevä, ei Davidin seuraaja.

Tällä Jeesus selvästikin tahtoi sanoa jotain sellaista, kuin: "Älkää ihmetelkö, kun minä en olekaan sellainen daavidilainen, sellainen nasarealainen Messias kuin mitä monet kuvittelevat.

Ei Messiaan kuulukaan olla. Messias nimittäin on Daavidinkin herra. Messias on Jumalan Poika, jolla on Jumalan antama tehtävä, joka on ihan erilainen, kuin mitä te olette daavidilaiselta pikku-messiaaltanne odottaneet."

Uudessa testamentissa on monia muita paikkoja, joissa Jeesuksen erityisasemaa ja roolia painotetaan. Jeesus on enemmän kuin Daavid, enemmän kuin Mooses, enemmän kuin kaikki profeetat. Eräs tällainen teksti on Heparalaiskirjeen alku:

Monet kerrat ja monin tavoin Jumala muinoin puhui isillemme profeettojen suulla, mutta näinä viimeisinä aikoina hän on puhunut meille Pojassaan, jonka hän on pannut kaiken perilliseksi ja jonka välityksellä hän myös on luonut maailman. Poika on Jumalan sädehtivä kirkkaus, hänen olemuksensa kuva, ja hän ylläpitää kaikkea olemassa olevaa sanansa voimalla. Toimitettuaan puhdistuksen synneistä hän on asettunut korkeuksissa istuimelleen Majesteetin oikealle puolelle. Näin hänestä on tullut enkeleitä suurempi, yhtä lailla kuin hänen saamansa nimi on enkelien nimiä ylhäisempi. (Hepr 1:1-4)

Tällaisessa opetuksessa on kyse ns. "kristologiasta" eli opista Kristuksesta. Kuka hän on? Mitä hän on.

Nämä kysymykset olivat varhaiselle kristikunnalle äärimmäisen tärkeitä. Uskovaiset tiesivät ja tunsivat toki Jeesuksen sydämissään uskonsa kautta ilman opillista keskusteluakin. Mutta erilaisten harhaoppien paineessa piti ruveta entistä tarkemmin pohtimaan sanojen ja käsitteiden tasolla sitä, kuka Jeesus oli. Jotkut kun opettivat, että Kristus ei ollut täysin jumalallinen, vaan jonkinlainen puolijumala. Jotkut taas opettivat, että hän ei ollut täysin inhimillinen, eikä ollut ihan oikeasti kärsinyt tai kuollut.

Näitä harhaoppeja vastustettaessa syntyi 400-luvulla oppi Kristuksen kahdesta luonnosta yhdessä persoonassa. Hän on täysi ja tosi Jumala. Mutta samalla hän on täysi ja tosi ihminen. Nämä molemmat luonnokset, jumaluus ja ihmisyys, yhdistyvät hänen yhdessä persoonassaan niin, että niitä ei voi jakaa tai erottaa tai sekoittaa tai muuttaa toisikseen.

Seuraten siis pyhiä isiä me opetamme yhtäpitävästi kaikkia tunnustamaan yhtä ja samaa Poikaa, meidän Herraamme Jeesusta Kristusta, joka on täydellinen jumaluuden puolesta ja täydellinen ihmisyuden puolesta, todellisesti Jumala ja todellisesti

ihminen, jolla on järjellinen sielu sekä ruumis ja joka on samaa olemusta Isän kanssa jumaluuden puolesta ja samaa olemusta meidän kanssamme ihmisyyden puolesta, kaikessa meidän kaltaisemme, syntiä lukuun ottamatta - - Me opetamme yhtä ja samaa Kristusta, Poikaa, Herraa, Ainosyntyistä, joka on tunnustettava kahdessa luonnossa sekoittamatta, muuttamatta, jakamatta ja erottamatta, siten, ettei luontojen erotusta koskaan kumota niitä yhdistämällä vaan että kummankin luonnon omalaatuisuus säilyy ja että ne yhtyvät yhdeksi persoonaksi ja hypostaasiksi. (Kahlkedonin konsiili, 451)

Jotkut sanovat, että tällainen kristologinen spekulatio on Uudelle testamentille ja varsinkin Jeesukselle täysin vierasta. Mutta ei se pidä paikkaansa. Jeesus itse opetti Jerusalemin temppeleissä kristologiaa: Messias ei ole Daavidin poika tai Daavidin seuraaja tai manttelinperijä. Messias on Daavidin Herra, jumalallinen Jumalan Poika, jonka tehtävä on jotain ihan muuta kuin mitä Daavidista ja hänen pojastaan kohkaavat kuvittelivat. Hän joutuu kuolemaan ihmisen kuoleman syntisten edestä.

Varokaa lainopettajia!

Suuri kansanjoukko kuunteli Jeesusta halukkaasti. (Mark 12:37)

Tässä tulee mieleen se, mitä Jeesuksen opetuksesta oli jo aiemmin, hänen Galilean kaudellaan sanottu.

Ihmiset olivat hämmästyksissään hänen opetuksestaan. Hän opetti heitä niin kuin se, jolle on annettu valta, ei niin kuin lainopettajat. (Mark 1:22)

Kaikki kiittelivät häntä ja ihmettelivät niitä armon sanoja, joita hänen huuliltaan lähti. (Luuk 4:22)

Ilmeisesti tuo sama auktoriteetti ja armo oli kuultavissa Jerusalemissakin. Ihmiset tunsivat sielussaan ja hengessään, että Jeesuksen puhumat sanat tekivät hyvää.

Siitäkin huolimatta, että niissä oli vakavaa varoitusta ja kritiikkiä

Opettaessaan hän sanoi näin: "Varokaa lainopettajia! (Mark 12:38)

Jeesus oli jo aiemmin, Galileassa, varoittanut opetuslapsiaan ”fariseusten hapatuksesta ja Herodeksen hapatuksesta”. Hän tarkoitti kahta aikansa leviävimpää teologian muotoa. Ne olivat fariseusten lakihurskaus, jossa tarkoilla säännöillä yritettiin tehdä koko kansasta jumalista ja isänmaallista. Tämä oppi levisi kansassa kuin hapate taikinassa. Ihmiset luulivat helposti, että kyse oli aidosta hurskaudesta, joka voisi pelastaa Israelin sen henkisestä rappiosta ja roomalaisten vallasta.

Toinen vaarallinen teologian muoto oli Herodeksen sukua kannattava hallitsevien luokkien opetus. Siinä etsitin maltillista ja sivistynyttä uskonnon harjoituksen muotoa, joka ei veisi hankauksiin valtaa pitävien roomalaisten tai hellenistisen kulttuurin kanssa. Sekin oli varmaan ihan järkeenkäypä ajattelutapa, ja sai osakseen kannatusta.

Mutta Jeesuksen mukaan hänen aikansa juutalainen oppineisuus ei suinkaan ollut niin hyvää kuin miltä ulospäin näytti:

He kulkevat mielellään pitkissä viitoissa ja odottavat, että heitä tervehditään toreilla, he ottavat synagogassa etumaiset istuimet ja pidoissa kunniapaikat, mutta vievät leskiltä talot ja latelevat pitkiä rukouksiaan vain näön vuoksi. Sitä ankarampi tulee olemaan heidän tuomionsa." (Mark 12: 39-40)

Kirjanoppineet olivat siis turhamaisia. Se näkyi heidän vaatetuksestaan, jonka piti osoittaa, että he ovat hurskaita ja viisaita. Se näkyi sitä, että he halusivat olla kaikkien tuntemia. He halusivat olla kaikkien kunnioittamia. He halusivat olla kaikkien silmissä hurskaita ja pitivät siksi julkisesti pitkiä rukouksia.

Mutta heidän todellinen sisimpänsä näkyi siinä, kuinka he sortivat ihmisiä. He ”söivät leskien talot”, ts. ottivat heiltä avustuksia häikäilemättä, muka pyhän työnsä tukemiseen.

Jumala näki heidän sydämeensä. He tulisivat saamaan tuomionsa.

Miten hyvä onkaan, että Jumala tuomitsee kerran meidät kaikki! Tässä maailmassa ihmisen todelliset motiivit ja todellinen osaaminen jäävät usein piiloon. Moni huijari ja kojari saa osakseen kunnioitusta, arvonantoa ja valtaa. Moni hyväntekijä, moni oikean uskon opettaja saa osakseen pilkkaa ja sortoa ja hänen nimestään tehdään yleinen pilanteon väline.

Mutta kerran me kaikki seisomme tuomiolla. Silloin ei venkoilu ja esiintyminen auta! Jumala näkee sydämiimme ja tuomitsee oikean tuomion.

Kovia ja vaarallisia sanoja

Kun katsomme Jeesuksen toimia Jerusalemin temppelissä, niin toisaalta niitä on ihmeteltävä. Hän puhui totta, hän puhui asiaa. Mutta hän teki sen niin viiltävän kovaa, että hän näyttää ehdoin tahdoin hakeneen sitä, mitä lopulta saikin: Kansan johtajat suuttuivat niin kokonaan, että he tappoivat hänet.

Miksi Jeesus toimi noin? Siksi, että hän tiesi Isänsä tahdon. Se oli, että hänen oli kärsittävä ihmiskunnan syntikuorman vuoksi. Hänen oli kuoltava meidän puolestamme.

Siksi hän ei pyrkinyt parantamaan Israelin johtajia heidän turhamaisuudestaan nuhtelemalla heitä lempeästi. Hän päästeli kritiikkinsä täysillä, tietoisena siitä, että se veisi hänet ristille.

Vain näin hän voisi todella auttaa ihmiskuntaa. Vain näin hän voisi auttaa lainopettajiakin irti heidän synneistään ja heidän ahneudestaan ja omahyväisyydestään. Voittamalla synnin kuolemassaan ja ylösnousemuksessaan.